

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра клінічної імунології, генетики і медичної біології

Силабус навчальної дисципліни
«Клінічна імунологія та алергологія»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити. Семестр: IX-X. 5 рік навчання.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кабінети кафедри клінічної імунології, генетики і медичної біології, вул. Ольгіївська, 4, 3-й поверх
Викладач(-і)	Гончарук Сергій Федорович: д.мед.н., професор Бажора Юрій Іванович: д.мед.н., професор Осінцева Вікторія Ігорівна: асистент
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Гончарук Сергій Федорович 067-480-61-06 Гарбуз Галина Володимирівна, Боброва Вікторія Миколаївна лаборанти кафедри 728-54-74 E-mail: Гончарук Сергій Федорович: goncharuks@ukr.net Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення дисципліни є механізми функціонування імунної системи, імунодефіцитні стани, алергічні та автоімунні захворювання.

Пререквізити і постреквізити дисципліни.

Навчальна дисципліна «Клінічна імунологія і алергологія» базується на вивченні здобувачами I-V курсів таких дисциплін, як «Медична біологія»,

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра клінічної імунології, генетики і медичної біології

«Нормальна і патологічна фізіологія», «Патоморфологія», «Внутрішня медицина», «Педіатрія». У свою чергу, навчальна дисципліна «Клінічна імунологія і алергологія» закладає основи для вивчення таких дисциплін, як «Сімейна медицина», «Фтізіатрія», «Інфекційні хвороби», «Онкологія», окрім теми – «Внутрішня медицина» та «Педіатрія».

Метою вивчення дисципліни є формування в майбутніх лікарів уявлення про механізми функціонування імунної системи як єдиного комплексу; використання цих знань у практичній діяльності при вирішенні конкретних клінічних питань і нетипових ситуаційних задач, а також оволодіння методами клінічної та лабораторної діагностики, лікування, профілактики імунних порушень, імунодефіцитних і алергічних захворювань.

Завдання дисципліни:

1. Отримати сучасне уявлення про клінічну імунологію і алергологію як навчальну дисципліну в цілому.

2. Сформувати уявлення про значимість імунопатологічних змін у розвитку різних захворювань і динаміку загальних закономірностей імунологічних параметрів на різних етапах імунної відповіді організму в нормі та при патології.

3. Оцінювати імунний статус хворого за основними імунолабораторними методами та принципами трактування імунограм.

4. Засвоїти сучасні принципи імунодіагностики алергічних захворювань.

Очікувані результати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- будову та клінічну фізіологію імунної системи, сучасні методи її оцінки;
- сучасні погляди на етіологію та патогенез різних імунних порушень: спадкових, природжених і набутих імунодефіцитних, аутоімунних, алергічних, онкологічних захворювань;
- імунозалежних форм непліддя та імунозалежних станів;
- можливості й обмеження використання імунологічних методів у клініці;
- характер змін імунологічних показників під впливом різних чинників;
- основні типи патологічних імунних реакцій;
- особливості імунограм при патологіях функціонування імунної системи;
- клінічні симптоми та синдроми різних видів імунопатології і їх ознаки;
- клінічні симптоми різних алергічних захворювань, принципи їх діагностики та лікування;
- принципи призначення імуноотропної терапії й імунопрофілактики.

Вміти:

- виявити клінічні, гематологічні і імунологічні ознаки імунних

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра клінічної імунології, генетики і медичної біології

- порушень у хворих з гострою, рецидивуючою та хронічною патологією;
- класифікувати симптоми імунологічних та алергологічних порушень;
  - проводити диференційну діагностику спадкових та набутих імунних порушень при різній патології на підставі імунологічного анамнезу, аналізу генеалогічного дерева, даних клінічного та лабораторного обстеження хворих;
  - оцінювати дані загального аналізу крові, імунологічних та алергологічних досліджень, враховуючи провідний механізм імунологічних порушень в генезі різних видів імунологічної та алергологічної патології;
  - визначити характер і принципи лікування імунологічних порушень та алергологічних захворювань у хворих з різною патологією.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять (30 аудиторних годин); організації самостійної роботи здобувача (60 годин).

Методи навчання:

Під час викладання навчальної дисципліни «Клінічна імунологія та алергологія» буде використано різноманітні методи навчання: діалоги в системах «викладач-здобувач» і «здобувач-здобувач», підготовка рефератів, виступ з доповідями на семінарських заняттях. Під час викладання навчальної дисципліни «Клінічна імунологія і алергологія» використовуються методи проблемного викладу, а також пояснювально-ілюстративний, репродуктивний і евристичний методи. Під час вивчення навчальної дисципліни «Клінічна імунологія та алергологія» передбачено проведення індивідуальних і групових консультацій, які будуть здійснюватися шляхом очних зустрічей, телефонного зв'язку, використання E-mail, соціальних мереж, платформ Zoom і/або Microsoft Teams.

Зміст навчальної дисципліни.

Тема 1. Будова імунної системи і принципи функціонування. Клітинний імунітет.

Тема 2. Гуморальний імунітет. Оцінка імунного статусу.

Тема 3. Хвороби імунної системи. Імунодефіцитні захворювання.

Тема 4. Алергічні (атопічні) хвороби.

Тема 5. Алергічні (неатопічні) хвороби.

Перелік рекомендованої літератури

Основна:

1. Навчально-методичний посібник "Клінічна імунологія": з дисципліни

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра клінічної імунології, генетики і медичної біології

- "Клінічна імунологія і алергологія" для студентів 5-го курсу медичного факультету / Доценко С.Я., Рекалов Д.Г., Шеховцева Т.Г. [та ін.]. – Запоріжжя, 2019. - 163 с.
2. Аббас А.К., Ліхтман Е.Г., Піллай Ш. Основи імунології (функції та розлади імунної системи) під наук. ред проф. В.В.Чоп'як – К: ВСВ «Медицина». – 2020 . – 327 с.
  3. Клінічна імунологія та алергологія: навчальний посібник (ВНЗ III-IV р.а.) /В.В. Чоп'як, Г.О. Потьомкіна, А.М. Гаврилюк та ін. – К.: ВСВ «Медицина». - 2017. – 224 с.
  4. Чоп'як В.В., Потьомкіна Г.О.Гаврилюк А.М., Толстяк Я. Ф., Зубченко С.О. Сучасні проблеми клінічної імунології та алергології в терапевтичній практиці. –Львів: «НеоДрук», - 2020.- 219 с.
  5. Бажора Ю.И., Гончарук С.Ф. Клиническая иммунология и аллергология. Учебное пособие: изд. 4-е, дополн. // Одесса: Пресс – курьер, 2018. – 264 с.

Додаткова:

1. Основы клинической иммунологии (учебное пособие для медицинских вузов) / пер. с англ. Э. Чепель, М. Хайни, С. Мисбах, Н. Сновден // М: ГЭОТАР-Медиа, 2013. – 416 с.
2. Рабсон А. Основы медицинской иммунологии: пер. а англ. // М: Мир,- 2016. – 319 с.
3. EAACI European Academy of Allergy and Clinical Immunology White Paper on Research, Innovation and Quality Care. Published by the European Academy of Allergy and Clinical Immunology 2018
4. Global Atlas of ALLERGY. Published by the European Academy of Allergy and Clinical Immunology 2014.
5. GLOBAL ATLAS OF SKIN ALLERGY. Published by the European Academy of Allergy and Clinical Immunology 2019.
6. Basic immunology : functions and disorders of the immune system / Abul K. Abbas, Andrew H. Lichtman, Shiv Pillai ; Illustrations by David L. Baker, Alexandra Baker. -- Fifth edition. 318 p. ; cm. Includes bibliographical references and index.
7. ISBN 978-0-323-39082-8 I. Lichtman, Andrew H., author. II. Pillai, Shiv, author. III. Title. [DNLM: 1. Immunity. 2. Hypersensitivity. 3. Immune System--physiology. 4. Immunologic Deficiency Syndromes. QW 504] QR181

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра клінічної імунології, генетики і медичної біології

616.07'9--dc23.

8. 5th Edition of Clinical Immunology: Principles and Practice / Robert R. Rich. Elsevier – 2019. С. – 1323.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: Оцінка поточної успішності виставляється за результатами участі здобувачів в дискусіях, в обговоренні рефератів або доповідей, співбесіди на семінарському занятті, в процесі розв'язання ситуаційних задач. Оцінювання активності здобувача на занятті.

Підсумковий контроль: залік

Структура поточного оцінювання на практичному занятті:

Оцінка поточної успішності виставляється за результатами: участі здобувача в дискусіях; співбесіди на практичному занятті; активності в підготовці рефератів, презентацій з теми заняття; розв'язання ситуаційних задач.

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, співбесіда на практичному занятті, аналіз активності здобувачів в дискусіях, аналіз якості підготовлених рефератів або презентацій з теми заняття, розв'язання ситуаційних задач;
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

2. Оцінка практичних навичок з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

«5»	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування та нахили.
«4»	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.
«3»	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень; за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
«2»	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, які становлять незначну частину навчального матеріалу.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра клінічної імунології, генетики і медичної біології

Форми і методи підсумкового контролю: залік, виставляється здобувачу, який виконав усі розділи освітньої програми вибіркової дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Можливість і умови отримання додаткових (бонусних) балів: не передбачено.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота здобувача включає підготовку до семінарських занять, опрацювання навчальної та наукової літератури, написання рефератів і підготовку презентацій за темами семінарських занять. Самостійна робота оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювання; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра клінічної імунології, генетики і медичної біології

наушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);

- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізень:

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.